

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Vår referens/dnr:
2023-73

Er referens/dnr:
Ju2023/01301

2023-09-15

Remissvar

Remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Svenskt Näringsliv lämnar följande synpunkter på betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd.

Medarbetare med rätt kompetens är för väldigt många företag den viktigaste konkurrensfaktorn. Det råder utbredd brist på medarbetare med rätt kompetens i näringslivet. Därför blir möjligheten att locka hit utländsk arbetskraft ett nödvändigt komplement för företagen, vår innovationsförmåga och vårt lands utvecklingskraft. Tillgången på kompetens utgör också en viktig komponent för att säkra tillväxt, fler arbetstillfällen och bidrar därmed till ökat välstånd. Arbetskraftsinvandringen bidrar med 43 miljarder kronor i BNP och 14 miljarder kronor i skatteintäkter.¹ De företag som har rekryterat arbetskraftsinvandrare har 10 procent högre omsättningstillväxt och sex procent fler anställda, två år efter rekryteringen av den internationella kompetensen jämfört med en kontrollgrupp av företag.²

Sverige och övriga medlemsstater inom EU står inför stora demografiska utmaningar. Enligt SCB:s befolkningsprognoser för de kommande tio åren, krymper andelen som är i arbetsför ålder i förhållande till den totala befolkningen. Den demografiska försörjningskvoten ökar vilket innebär att färre i arbetsför ålder ska försörja fler som inte arbetar. Bristen på arbetskraft kommer därför att förvärras.

I betänkandet föreslås att det ska införas ett krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Det ska tas fram ett särskilt kunskapsprov som består av två delprov; ett som avser det svenska språket och ett som avser det svenska samhället. Kunskapskravet föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

¹ Politiskt lönegolv till hög kostnad, Svenskt Näringsliv juni 2023

² Rekrytering av internationell kompetens – arbetskraftsinvandringens betydelse för svenska företag, Svenskt Näringsliv september 2023

Enligt betänkandet kan förslaget få vissa negativa konsekvenser för svenska företags arbetsförutsättningar och konkurrensförmåga. Små företag kan drabbas i större utsträckning. Utredningen anger bland annat att utländsk arbetskraft kan finna det mer attraktivt att söka sig till länder som inte har kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd. Detta gäller särskilt för de individer som har engelska som arbetsspråk och går forskarutbildningar.

Svenskt Näringsliv anser att förslaget kommer att leda till en försämrad kompetensförsörjning och konkurrenskraft för näringslivet. Risken att inte kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd kommer att leda till att individer väljer ett annat land att arbeta i. Sverige konkurrerar om internationell spetskompetens på en global marknad. Redan i dag har svenska företag svårt att attrahera, rekrytera och behålla arbetskraft med internationell kompetens. Svårigheterna är i vissa fall så stora att företagen undviker att rekrytera med utebliven tillväxt som följd.

Att rekrytera medarbetare från utlandet är en mycket komplicerad process och ofta ett omfattande åtagande som kräver mycket av företaget. Framför allt handlar det om tids- och resurskrävande tillståndprocesser för arbetstillstånd och långa handläggningstider för personnummer. Ytterligare en utmaning som tillkommit är beslutet om ett höjt försörjningskrav om 80 % av medianlönen samt kommande förslag om krav på lönegolv i nivå med medianlön för att beviljas uppehållstillstånd för arbete.

För att svenska företag ska ha goda förutsättningar att attrahera, rekrytera och behålla arbetskraft med internationell kompetens krävs att regeringen höjer ambitionsnivån och tar ett långsiktigt helhetsgrepp på systemnivå. Idag saknas en nationell samordningsmodell med tydliga uppdrag, mandat och fokusområden. Det saknas också en långsiktig finansiering. Förståelsen för Sveriges behov av internationell kompetens och dess relevans för närliggande frågor behöver öka inom berörda departement. Regeringen bör ta fram en strukturell och långsiktig strategi med ett eller flera gemensamma mål, i syfte att göra Sverige mer attraktivt för arbetskraft med internationell kompetens och främja tillväxt och innovationskraft.

Mia Bernhardsen
Avdelningschef
Kompetensförsörjning

Amelie Berg
Expert
Kompetensförsörjning